

שיעור חומש

על פרשת השבוע

משיעורי מרן הגאון רבי חיים פיינשטיין שליט"א

ראש ישיבת עטרת שלמה

במדבר - זמן מתן תורתנו תשפ"א

פרשת במדבר

והלוויים למטה אבותם לא התפקדו בתוכם וגו'. אך את מטה לוי לא תפקדו וגו' בתוך בני ישראל. (א', מ"ז - מ"ט).

וצריך ביאור, דאחר שכבר נאמר בפסוק מ"ז שהלוויים לא התפקדו בתוכם, חוזר הכתוב ואומר ציווי, 'אך את מטה לוי לא תפקדו בתוך בני ישראל', והרי כבר נאמר שהם לא נמנו בתוך בני ישראל.

ועיין ברמב"ן שעמד בזה, וכתב שמתחילה ראה משה מדעתו שלא למנות הלוויים, משום שנאמר לעיל 'ואתכם יהיו איש איש למטה', וכיון שלא מינה נשיא משבט לוי, לא מנה אותם, והיה מסופק בדבר, [ומספק לא רצה למנות, שהרי הרמב"ן פי' לעיל שאסור למנות שלא לצורך], עד שפירש לו הקב"ה שלא ימנה אותם בתוך בני ישראל. ולכאורה יש בזה חידוש, שיבא הציווי על דבר ספק.

ונראה לבאר בזה בעוד אופן, דהנה מבואר במקראות, שבמנין הזה שנמנו, נתקיימו בזה שני מניינים, הא' מנין כל שבט ושבט כמה הוא, וכמו שפירש רש"י בפסוק ב', למשפחותם, דע מנין כל שבט ושבט, [ואחר מנין כל שבט, יש מנין כל מחנה, שהוא דין מנין בפני עצמו], ועוד יש מנין נוסף, שהוא מנין של כל בני ישראל יחד, וכמבואר בפסוק מ"ה פקודי כל בני ישראל, ומבואר שאע"פ שהרי אפשר לחשב סך מנין כל בני ישראל, ע"י צירוף סך מנין כל השבטים יחד, אעפ"כ נאמר בתורה המנין, משום שהוא דין מנין בפני עצמו דכל ישראל.

ולפי זה י"ל, דמה שסבר משה שלא למנות את בני לוי, היינו רק בדין מנין השבט, שלזה היה צריך להיות נשיא, וכמו שכתוב 'ואתכם יהיו איש איש למטה', דלמנין המטה הוא דצריך את הנשיאים, וממילא כיון שלא נתמנה להם נשיא, ידע שאין לו למנותם, אבל בדין המנין של כל ישראל, דלזה לא היה צריך נשיא, סבר משה למנותם, דמהיכ"ת דלא למנותם במנין זה של כל ישראל, ולזה היה צריך ציווי ואמירה מיוחדת, שגם במנין זה לא ימנה את בני לוי.

ונראה שכן מדויק בלשון המקראות, דבפסוק מ"ז, כתוב 'והלוויים למטה אבותם לא התפקדו', דהיינו המנין של מטה אבותם, וזהו מנין השבט, ובפסוק מ"ט, שהוא הציווי שלא לפקד את בני לוי, נאמר בפסוק, 'אך את מטה לוי לא תפקדו וגו' בתוך בני ישראל', היינו דהציווי לענין המנין של כל ישראל, וע"ז היה צריך את האמירה דלא תפקדו.

איש על דגלו באותות. (ב', ב').

בתרגום יונתן מבואר דבכל אחד מהדגלים כתוב פסוק באמצעו, ואלו הם ארבעת הפסוקים, בדגל מחנה יהודה, קומה ה' ויפוצו אויבך. ובדגל מחנה ראובן, שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד. ובדגל מחנה אפרים, וענן ה' עליהם יומם. ובדגל מחנה דן, ובנוחה יאמר שובה ה' רכבות אלפי ישראל וגו'.

והנה הפסוקים קומה ה', וענן ה' עליהם יומם, והפסוק דובנוחה יאמר, מבואר דנכתבו כאן, באשר הם מענין של מסעות והניות, אבל הפסוק שמע ישראל וגו' שנכתב בדגל מחנה ראובן, שהוא יחוד השם, צריך ביאור מה הוא שייך לדגלים, ולמה הוא נכתב על הדגל.

והנה עוד איתא בתרגום יונתן, שעל המפה של הדגלים היו חקוקים צורת החיות, ובדגל מחנה ראובן, היה חקוק צורת אילה, ובאמת ראוי היה להיות חקוק בדגל מחנה ראובן צורת שור, אבל משה רבנו החליף, כדי שלא יזכר להם עוון העגל. ופירשו המפרשים דהמעם דהאילה היא היפך החטא, משום שהאילה כוחה בתפילה להקב"ה, כמבואר בהז"ל והובא כפרוש רש"י בתהילים, (מ"ב, ב') על הפסוק 'כאיל תערוג על אפיקי מים', למים הם מתכנסות אליה וכו' ומה היא עושה הופרת גומא ומכנסת קרניה לתוכה וגוועה ולהלן שם פי' דהאילה הנקיבה רחמה צר וכשכורעת לילד וצועקת להקב"ה ומרחם עליה כמבואר בגמ' ב"ב דף ט"ז ע"ב.

ולפי"ז מבואר היטב שייכות הפסוק שמע ישראל ה' אלוקינו וגו', שהוא האמונה ביהוד השם, לדגל מחנה ראובן, דבדגל מחנה ראובן, שבו החליף משה רבנו, את השור באילה, שבזה יש תיקון לחטא העגל, ובאמונת שמע ישראל וגו' נתקן פגם זה, כי לו לבד ראוי להתפלל כתפילת האילה.

אכן לפירוש זה, עדיין לא נתבאר שייכות הפסוק שמע ישראל לענין המסעות, כשאר פסוקים האמורים בענין מסע הדגלים.

אמנם באמת עיקר מהות הדגלים אינו שייך דווקא לענין נסיעת הארון והניותו, אלא ענינו הוא חניית בני ישראל סביב למשכן ה', והשראת שכינתו עליהם אחר חטא העגל, וכמבואר במקראות בשיר השירים, שהחיבה הגדולה של מחולת המחננים, הוא סוף וגמר הכפרה על חטא העגל, שאז זכו לאותה מדרגה גבוהה שנתאוו לה במעמד הר סיני, ולפי"ז מבואר היטב השייכות שלא להזכיר את חטא העגל בדגלים, וגם מבואר היטב השייכות של הפסוק שמע

ישראל, שהוא שלמות האמונה, והוא היפוך הטא העגל. אכן נראה לומר בזה עוד, דהנה במדרש תנחומא (והובא ברש"י בפסוק ב') איתא, שהדגלים היו מקומם באותו סדר שמסר יעקב אבינו לבניו, שיהיו סביב למטתו בעת שנשאווהו ממצרים, יהודה ישכר וזבולון מן המזרח, וראובן ושמעון וגד מן הדרום וכו'. ומבואר דסדר הדגלים סביב המשכן, הוא כסדר השבטים בעת שנשאו את ארונו של יעקב. וצריך ביאור מה השייכות בין סדר נשיאת מטתו של יעקב, לסדר החניה סביב למשכן.

ונראה לבאר בזה, עפ"ד פרקי דרבי אליעזר, דהאבן שהניח עליה יעקב אבינו את ראשו, ועשאה מצבה, היא אבן השתיה שעליה נבנה בית המקדש, ובמשנה ביומא תנן, דאבן שתיה, הוא מקום הארון. ומבואר שמקומו של יעקב אבינו הוא מקום הארון.

אשר לפי זה, מבואר היטב השייכות בין הסדר שנשאו את מיטתו של יעקב, לסדר שהיו חונים סביב למשכן, דכיון דמטתו של יעקב היא כמו המקדש, א"כ הסדר שהיו חונים סביב למשכן, צריך להיות כמו הסדר שהשבטים היו סביב למיטתו, דענין אחד הוא, נשיאת מיטתו של יעקב, והחניה סביב למשכן.

והנה בגמ' בפסחים דף נ"ו ע"א איתא, שבשעה שביקש יעקב אבינו

לגלות לבניו את הקין, ונסתלקה הימנו שכניה, אמר שמא ח"ו יש במטתי פסול וכו', אמרו לו בניו, שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד, אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד, כך אין בלבנו אלא אחד, ובמדרש בפר' ויחי איתא, שאמר יעקב אבינו לבניו, שמא יש בלבבכם מחלוקת על הקב"ה, אמרו לו בניו שמע ישראל וגו', אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד, כך אין בלבנו אלא אחד. ומבואר שיעקב אבינו היה הושש שמא אין מטתו שלימה, ויש בזרעו מי שיש בלבו מחלוקת על השכינה, שהרי בודאי שמי שבלבו מחלוקת על השכינה, אינו ראוי לשאת מטתו של יעקב, ועיין ברש"י בפר' ויחי (פרק נ', פסוק י"ג), שיעקב אבינו אמר, שאל ישאו מיטתו, לא איש מצרי, ולא אחד מבני בניו שהם מבנות כנען, ובודאי דמי שבלבו מחלוקת על השכינה, לא עדיף מינייהו.

וא"כ נמצא שכל מה שהשבטים היו יכולים לשאת את מטתו של יעקב, שזהו היסוד להעמדת הדגלים של שבטי קה, הוא רק אחר שאמרו שמע ישראל, שבוה אמרו שאין בלבם אלא אחד, ורק עי"ז היו ראויים לשאת את מטתו של יעקב, וא"כ מבואר היטב השייכות של הפסוק שמע ישראל, למחול הדגלים, שכל מה שהיו ראויים לזה, הוא רק מכח מה שאמרו שמע ישראל.

מגלת רות

ותאמר אליו מדוע מצאתי חן בעיניך להכירני ואנוכי נכריה ויען בועז ויאמר לה הוגד הוגד לי. (ב', י"א).

ובתרגום איתא שאמרה לו דהלא היא נכריה מבנות מואב מעם שלא הותר לבוא בקהל, ועל זה השיב בועז שקיבל מהחכמים דנקיבות מותרות בקהל.

וצריך ביאור מה אמר לה בועז שעל זה השיבה ואמרה לו שאמרה לבא בקהל, הרי לא אמר לה בועז מאומה בענין איסור דעמוני לקהל, ועל מה באו דבריה.

ויש לומר דהנה כתיב לא תדרוש שלומם וטובתם, ונכלל בזה איסור דרישת שלום וטובה, ואיסור על כל גמילות חסד עם כל אחד מעמון ומואב. אכן ביראים איתא שכל זה הוא רק בזכרים אבל בנקיבות ליכא ללאו זה, וכמו שדרשינן מואבי ולא מואבית לענין איסור דקהל, ה"נ גם הלאו דלא תדרוש שלומם וטובתם אינו אלא בזכרים ולא בנקיבות. ומעתה הרי כל מה שאמר לה בועז הלא שמעת בתי, עיניך בשדה וצמית. הלא כל זה הוא דרישת שלום וקירוב וגמילות חסד ועשיית טובות עמה, וזהו שאמרה לו דאיך עושה כן, ומדוע מצאתי חן בעיניך להכירני, היינו הכרת פנים לטובה ולהסד, והלא מואבית היא ואסורה בקהל, וממילא גם לדרוש שלומה וטובתה אסור, ולזה ענה לה בועז שיש בידו הקבלה דמואבי ולא מואבית, ונקיבות אינן בכלל אזהרות אלו, ועל כן שפיר דורש בשלומה וגומל חסד עמה.

עיניך בשדה אשר יקצורו והלכת אחריהן, וצמית והלכת אל הכלים ושתית מאשר ישאבו הנערים. (ב', ט').

ובמדרש דרשו עיניך זו סנהדרין. ושתית מאשר ישאבו הנערים, זה בית השואבה, ולמה נקרא שמה שואבה, שמשם היו שואבין רוח הקודש.

יש לבאר שהזכיר לה בועז אלו שני הענינים, סנהדרין ורוח הקודש, דלתרווייהו בעינן מיוחסין דוקא, דבשביל סנהדרין בעינן מיוחסין דוקא, דאין ממנין בסנהדרין אלא מיוחסין כמבואר בסנהדרין דף ל"ו ע"א, וברמב"ם פ"ב מהל' סנהדרין ה"א. וזהו שהזכיר לה בועז סנהדרין, דהא בועז ס"ל דמותרת לבוא בקהל, וממילא זרעה הוה בכלל מיוחסין, ושפיר מצו זרעה להיות מן הסנהדרין.

גם מה שהזכיר לה ענין בית השואבה הוא משום כן, דהנה לא איירי מעיקר ניסוך המים רק ממה ששואבין שם רוח"ק, והנה איתא בקדושין דף ע' ע"ב דאין הקב"ה משרה שכנינו אלא על משפחות מיוחסות בישראל, והנה נבואה הוי בכלל השראת השכינה על הנביא כדאיתא בסנהדרין דף י"א ע"א, וזהו שהזכיר לה בועז ענין רוח הקודש, דכיון דבועז ידע ההלכה דמותרת לבוא בקהל, וממילא שפיר זרעה מן המיוחסין, וראויין להיות השראת השכינה עליהם, ולחיות להם רוח הקודש, וזהו שהזכיר לה בועז אלו השני ענינים, סנהדרין ורוח הקודש.

ישלם ה' פעלך ותהי משכרתך שלמה מעם ה' אלהי ישראל אשר באת לחסות תחת כנפיו. (ב', י"ב).

והנה לכאורה הוא כפל דברים, ישלם פעלך ומשכרתך שלמה. ונראה לבאר בזה דהמה תרי מילי וקאי אתרי ענינים דלעיל מיניה כתיב 'זיען בעז ויאמר לה הגד הגד לי כל אשר עשית את המותך אחרי מות אישך ותעזבי אביך ואמך וארץ מולדתך ותלכי אל עם אשר לא ידעת תמול שלשם', ומבואר דתרי ענינים אמר לה בועז, האחד על החסד שעשתה עם המותה, וכדאיתא בתרגום (לעיל א', ה') שרות פרנסה אותה, ובמדרש איתא שויתרה לה כתובתה.

ועוד אמר לה על שבאה לחסות תחת כנפי השכינה ועזבה מולדתה וכו'. ולפי זה יש לומר דכנגד זה אמר לה בועז תרי מילי, ישלם ה' פעלך ותהי משכרתך שלמה, דישלם פעלך קאי על החסד שעשתה עם נעמי, ותהי משכורתך שלמה מעם ה' אלקי ישראל קאי על מה שבאה להתגייר, וכמו שהוסיף אשר באת לחסות תחת כנפיו, פירוש על אשר באת לחסות.

ובזה מדוייק היטב מה שבתחילה אמר לה ישלם ה' פעלך ולא אמר ה' אלוקי ישראל, משום דענין החסד לא שיימא כלל לישראל, ואולם על מה שנתגיירה דזה שייך להצטרפותה עם כלל ישראל, על זה אמר ה' אלקי ישראל.

וזהו שאמר לה ישלם ה' פעלך, וחידיש לה שיעוד בעולם הזה ישולם לה, שהרי זה מכלל גמילות חסדים שאוכל פירותיהן בעולם הזה, ואולם לענין שבאה להתגייר לא אמר ישלם אלא ותהי משכרתך שלמה, ומשום דמשכורתה יהיה בעולם הבא, דשכר מצוה בהאי עלמא ליבא.

ותקם בטרם יכיר איש את רעהו. (ג', י"ד).

ופירש רש"י, הוא זרזה לקום [בטרם יכיר איש את רעהו]. ולפי זה מה שאמר לה "שכבי עד הבוקר", היינו ולא תתאחר יותר, אלא מיד בבוקר תקום.

ומבואר על פי מה שמתבאר בברכות דף ט' ע"ב, מאימתי קורין את שמע בשחרית, אחרים אומרים משיראה את חבירו רחוק ד' אמות ויכירנו, וזמן זה הא הוא אחר עלות השחר קודם הנץ החמה, והנה בבוקר הוא משיעלה עמוד השחר, וזהו שאמר לה שכבי עד הבוקר עד עלות השחר, אבל מיד תקום ותלך בטרם יגיע זמן דמשיכיר שהוא אחר עלות השחר, כדי שלא יכירוהו, ועל כן לא יודע כי באה האשה אל הגורן.

ובתוס' שם הביאו מהירושלמי דברגיל ביה אפילו ברחוק מפי מכירו, ולפי זה זהו שאמר לה בטרם יכיר איש את רעהו, ורעהו היינו הרגיל בו, דחשש שמא יראנה מי שמכירה.

ויאמר אל יודע כי באה האשה הגורן. (ג', י"ד).

ופירש רש"י דמפני כבודו הוא דזרזה, שלא ייחשד. עוד יש לומר

בזה, דהא עתיד היה לעלות השערה ולדרוש ולגלות ההלכה דעמוני ולא עמונית, וביבמות דף ע"ח ע"א איתא דת"ח המורה ובא רק אם קודם מעשה אמרה שומעין לו אבל לאחר מעשה אין שומעין לו.

ולפי זה נראה דאילו ידעו כי באה האשה הגורן והיו אומרים דכבר לאחר מעשה הוא, ושוב לא היו שומעין לו ההלכה דעמוני ולא עמונית, ולכן רצה שלא יודע כלל כי באה אל הגורן, שלא יאמרו דכבר לאחר מעשה הוא, כדי שישמעו ויקבלו ממנו קבלתו דעמוני ולא עמונית.

וימד שש שעורים וישת עליה. (ג', ט"ז).

וכתב רש"י, אי אפשר לומר שש סאין, שאין דרכה של אשה לשאת כמשאוי זה, אלא שש שעורים ממש. אמנם בתרגום איתא, שהיה שש סאין.

ובישוב קושיית רש"י שאין דרכה של אשה לשאת כמשאוי הזה, יש לומר, דהנה בגמ' בסוטה פרק שביעי איתא דגמירי דכשאחרים נותנין את המשא על גב הנושא, יכול לשאת פי שלוש ממה שנושא כשנושא מעצמו.

ולפי זה יש לומר, דהנה נאמר בקרא וימד שש שעורים וישת עליה, ומבואר דהוא נתן המשא על גבה, ואם כן י"ל דאמנם אין דרכה של אשה לשאת משאוי כזה, אבל הכא שהוא נתן על גבה, יכולה היא לשאת פי שלוש מדרכה.

ותבוא אל המותה וגו' ותאמר שש השעורים האלה נתן לי כי אמר אל תבואי ריקם אל המותך. (ג', ט"ז י"ז).

ומבואר דכזה שהביאה את שש השעורים נתקיימה שליחותה ולא שבה ריקם אל המותה.

וצריך ביאור דהרי המותה לא שלחה אותה בשביל שתביא תבואה אלא שלחה אותה בשביל שישאנה לאשה, ואם כן איך על ידי שש שעורים נחשב הדבר שלא שבה ריקם אל המותה.

ונראה לבאר על פי דברי רש"י ששש השעורים הוא רמז שרמז לה שעתיד לצאת ממנה בן שמתברך בשש ברכות, רוח חכמה ובינה ונראה לבאר על פי דברי רש"י ששש השעורים הוא רמז שרמז לה שעתיד לצאת ממנה בן שמתברך בשש ברכות, רוח חכמה ובינה עצה וגבורה, רוח דעת ויראת ה', ולפי זה יש לומר, דבזה הוא שמועיל השש שעורים שלא שבה אל המותה ריקם, שבישר לה שאמנם כן עתיד לצאת ממנה מלך המשיח.

ויאמר פורה שבה פה פלוני אלמוני ויפר וישב. (ד, א).

וברש"י פלוני אלמוני, מתורגם בנביאים כסי וטמיר, פלוני מכוסה ונעלם לשון כי יפלא, היפלא מה' דבר. אלמוני, שהיה אלמן מדברי תורה, שהיה לו לדרוש עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית, והוא אמר פן אשחית את נחלתי.

והנה צריך ביאור מה שכינהו בשני הכינויים פלוני אלמוני, וגם לפירוש רש"י דקאי על שהיה אלמון מדברי תורה עדיין צריך ביאור מה הם ב' הכינויים פלוני אלמוני.

ויש לומר, דהנה א"א"ז א"ז מרן הגר"ז זצ"ל מבאר דדין עמוני ולא עמונית להתירה בקהל, נלמד משתי מקורות, האחד הוא בדרשא דרשינן הקרא דעמוני, למעוטי עמונית, אכן מלבד זאת עוד נתקבלה ההלכה למשה מסיני דרך עמוני אסור ולא עמונית. וועיי"ש הנפק"מ מההלכה למשה מסיני ולא סני בדרשא, דאין ביד אחר יכול לחלוק ע"ז.

והנה הגואל לא רצה לגאול משום דטעה בעמוני ולא עמונית. נמצא

דטעה בתרתי גם דלא היה בידו ההלכה למשה מסיני דעמוני ולא עמונית, וגם לא דרש עמוני ולא עמונית.

ומעתה נראה דעל זה שלא ידע ההלכה למשה מסיני כינהו פלוני, שזה מלשון מכוסה ונעלם כדפירש רש"י היינו שנעלמה ממנו ההלכה, וזה אין שייך לדרשא אלא רק שמכוסה מן ההלכה, כיון שלא קיבלה.

ועל מה שלא דרש עמוני ולא עמונית לזה כינהו אלמוני דהא זה כבר יכול לדרוש מעצמו, ומשום שלא דרש הרי הוא אלמון מדברי תורה, שאינו יכול לדרוש כדבעי. וזהו פלוני אלמוני כנגד הדרשא וכנגד ההלכה למשה מסיני.

'בעבור אבותינו שבטחו בך ותלמדם חוקי חיים'

מתוך דברים שנאמרו בכולל שע"י 'שיבת הברת אהבת שלום', טבריה - ער"ה סיון תשפ"א

הנה בברכות התורה בברכת אהבה רבה, אומרים 'אבינו מלכנו בעבור אבותינו שבטחו בך ותלמדם חוקי חיים כן תחנונו ותלמדנו'. מבואר דאבותינו זכו לקבלת התורה בזכות ועל ידי מידת הבטחון. וצריך תלמוד מה ענין מידת הבטחון לקבלת התורה, והיכן מצוינו ענין בטחון בקבלת התורה.

ויש לומר, דהכונה למה שבטחו ישראל בהקב"ה, והלכו אחר משה ואהרן ויצאו מארץ נושבת למדבר ואין צידה לדרך, כי האמינו בהקב"ה, כמו שכתוב בירמיה 'זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך, לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה', והרי התורה צריכה הייתה להתקבל במדבר דוקא, וא"כ על ידי שהלכו למדבר בבטחון אחר משה ואהרן, הוא שקיבלו את התורה, ונמצא דקבלת התורה הייתה ע"י מידת הביטחון. אכן נראה לפרש בזה דהבטחון הוא בקבלת התורה גופא, שעצם קבלת התורה היה על ידי בטחון בהקב"ה, והוא על פי מה דאיתא בגמ' בשבת דף פ"ח ע"א, ההוא צדוקי דחזייה לרבא כו', אמר ליה עמא פזיזא דקדמיתו פומייכו לאודנייכו אכתי בפחזותייכו קיימיתו, ברישא איבעיא למשמע אי מציתו קבליתו ואי לא לא קבליתו, א"ל אנן דסגינן בשלימותא כתיב בן תומת ישרים תנחם, הנך אינשי דסגן בעלילותא כתיב בהו וסלף בוגדים ישרים. וברש"י מפרש דסגינן בשלימותא התהלכנו עמו בתום לב, כדרך העושים מאהבה, וסמכנו עליו שלא יטענונו בדבר שלא נוכל לעמוד בו. הנה הצדוקי טען שקודם היה להם לישראל לומר נשמע ואחרי שישמעו ידעו אם יכולים לקבל את התורה או לא, ומה שהקדימו נעשה לנשמע הוא פזיזות. והשיבו לו רבא שהקדמת נעשה לנשמע היה כדרך העושים מאהבה, שסמכנו עליו שלא יטענונו בדבר שלא נוכל לעמוד בו.

הרי מבואר דזה גופא שהסכימו לקבל התורה והקדימו נעשה לנשמע היה זה ממידת הביטחון, דהסכמתם לקבל התורה מבלי לשמוע תחילה אם קשה לקיימה אם לאו, הוא ממידת הביטחון שבטחו בקב"ה, ובאופן זה של בטחון הוא דניתנה תורה.

אשר לפי זה מבואר היטב דקבלת התורה היה על ידי מידת הבטחון, וזהו שאומרים בעבור אבותינו שבטחו בך ותלמדם. ויש להוסיף בזה עוד דהנה אומרים 'ותלמדם חוקי חיים', ובפשוטו היינו שזוכים במ חיים האמיתיים בעולם הבא, וגם לחיים בעולם הזה כפשוטו, כמבואר בגמרא בשבת דף ל ע"ב ובב"מ דף פו ע"א ועוד.

אמנם לפי המבואר יש לפרש דעוד נכלל בזה, דחוקי חיים היינו חוקים שיוכלו לעמוד בהם, וכמהמבואר בגמרא דמכח שבטחו בו הטענים דברים שיוכלו לעמוד בו, וזהו שאומרים שע"י שבטחו בו אז מכח זה למדנו חוקי חיים היינו חוקים שאנו יכולים לעמוד בהם, ונתקיים בנו הכתוב 'תומת ישרים תנחם'.

להראות שנוח ומקובל לישראל יום שנתנה בו תורה

מתוך שיחה לתלמידי ישיבת 'אור אלהן', טבריה - ער"ה סיון תשפ"א

בכל יו"ט יש מחלוקת אם יש דין לכם, אבל על חג השבועות אומרת הגמרא בפסחים 'הכל מודים בעצרת דבעינן לכם, מאי טעמא יום שניתנה בו תורה'. ולמה אם ניתנה בו תורה זהו טעם שיהא דין לכם ביו"ט, מפרש רש"י שישמח בו במאכל ומשתה להראות שנוח לו ומקובל יום זה לישראל שנתנה בו תורה. כתוב ברש"י שצריך לכם בשביל שבוה מראים שקבלת התורה הוא דבר נוח ומקובל עלינו. הרי מבואר שיש ענין להראות שהתורה רצויה לנו ונוחה לנו. וזהו אחד מהפרטים של העבודה שיש לנו בימים אלו שהם ערב חג השבועות, והם ימי ההכנה לקבלת התורה, שנכין את עצמנו שנוכל לשמוח ולהיות שרויים בשמחה, ולחוש ולהרגיש שמחה מקבלת התורה, על ידי שנתבונן בגודל המעלה שזכינו לקבלת התורה, שהקב"ה נתן לנו את התורה שעל ידה אנו זוכים לדבקות בקוב"ה, ולחיי נצח, וגם בעולם הזה זוכים לברכה ואושר על כל צעד ושעל, ולא שם חלקנו לקום בבוקר וללכת לעבוד ולעמול בעניינים של עולם הזה שהם עניינים של הבל וריק, שאין מהם שום שארית וזכר, ולבזבז את ימיו ושנותיו בתוהו ובוהו, רק זכינו להיות מיושבי בית המדרש, מעמלי התורה, שדבוקים בקוב"ה יומם ולילה, וללמוד במלא החשק והשמחה, בצורה כזו שיהיה נראה מזה כמה אנחנו מרוצים בתורה, וכמה אנחנו שמחים עם קבלת התורה.